

Обраћање високог представника, Педи Ешдауна, на Прес конференцији организованој поводом Закључака Народне скупштине Републике Српске

Надао сам се да ће информације које ћу вам дати током ове прес конференције бити позитивне, међутим нису – суморне су. Надао сам се да ћу данас најавити да се ова земља најзад прикључује својим сусједима на путу ка Европи.

Надао сам се да ћу моћи најавити да се због тога покреће низ иницијатива којима би се означило започињање процеса који ће довести до затварања Канцеларије високог представника и започињања транзиције ка специјалном представнику Европске уније, као и ка преносу кључних овлаштења са Канцеларије високог представника на институције ове земље.

Другим ријечима, надао сам се да ћу моћи поздравити чињеницу да је ова земља направила одлучан корак како би своју прошлост оставила иза себе, те да је коначно почела гледати у будућност.

Надао сам се да ћу ово моћи урадити.

Међутим, Народна скупштина Републике Српске је синоћ окренула леђа будућности гласајући за јасно блокирање полицијске реформе, и на тај начин гласајући за блокирање даљег напретка ове земље ка Европској унији.

Ово је врло штетна одлука, не само за Републику Српску него за

све грађане ове земље. Не могу довољно нагласити колико је ова одлука штетна за ову земљу.

У протеклих неколико дана смо видјели промјену расположења у Европској унији. Ово није добро вријеме да своју земљу доведете на крај реда за прикључење Европи или да је у потпуности искључите из тог реда.

Данас вам желим рећи како смо се нашли у овој ситуацији, ко сноси одговорност, ко ће платити цијену и шта су сљедећи кораци.

Међутим, прво желим да се осврнем на шири контекст.

Наравно биће оних који ће са стране коментарисати како се реформа није могла ни очекивати с обзиром да су у питању националне странке.

Ја морам бити слијеп према ономе што су странке или како се зову – мој посао је да сарађујем с изабраним органима власти без обзира ко је на власти. То се зове демократија.

Међутим, треба напоменути да су садашње странке на власти, на ентитетском и на државном нивоу, биле способне водити реформе у БиХ.

Заправо у протекле двије и по године Босна и Херцеговина је провела највеће реформе које су икада проведене у овој земљи, као што су успостава државног судског и правног система, успостава заједничке команде за ентитетске оружане снаге на државном нивоу, успостава јединствене обавјештајне службе, јединственог пореског система, јединственог царинског система, јединственог града Мостара, јединствене СИПА-е, остварен је и истински напредак у изручивању ратних злочинаца Хашком трибуналу.

Све реформе које су проведене у протекле 3 године имају један циљ.

А то је да Босна и Херцеговина може кренути путем ка Европи и

путем ка еуро-атланским институцијама.

Ово је био наш циљ и мој лични циљ који сам страствено настојао остварити током протекле три године.

И да будемо поштени све ово је, дозволите ми да кажем, било много теже за Републику Српску него за Федерацију.

А синоћним дешавањима све ово је сада доведено у озбиљну опасност.

Све ово би сада могло бити одбачено због синоћних дешавања.

Основна сврха свих ових настојања била је да се Босни и Херцеговини отворе врата ка Европској унији, а без реформе полиције, ова врата ће за Босну и Херцеговину остати чврсто затворена.

Република Српска је чини се коначно, након што је прешла велики дио пута, окренула леђа будућности и окренула леђа и будућности Босне и Херцеговине.

Дакле како смо дошли у ову ситуацију?

Увијек се сматрало да је реформа полиције, посљедња велика реформа, најтежа за Републику Српску, али не и немогућа.

На Влашићу је постигнут истински компромис, показана је истинска жеља за успјехом. Током посљедњих сати састанка на Влашићу странке из Републике Српске су чак детаљно разговарале о полицијским областима које прелазе међуентитетску линију разграничења, што је јуче одбијено.

Дакле са Влашића смо отишли с великим надама.

Међутим, у међувремену се нешто догодило.

Када смо дошли у «Конак», Влада Републике Српске је поништила тај напредак. Њихов представник у Комисији за мапе је све блокирао.

Тамо гдје смо постигли успјех на Влашићу у «Конаку» смо доживјели неуспјех.

Но, без обзира на то, када смо отишли из «Конака» још смо имали неку наду.

Предсједник Чавић, који је говорио и у име странке и у име Владе, обећао је да ће Народној скупштини Републике Српске препоручити промјену мандата која би представницима Републике Српске омогућила да преговарају о рјешењу које би водило ка успјеху, а не неуспјеху.

А опозиционе странке из Републике Српске су обећале да ће га подржати уколико он то учини. То обећање је поновљено и током јучерашње расправе.

Испочетка се чинило као да ће то учинити.

До касно синоћ се чинило као да ће то учинити, а онда се у међувремену нешто догодило.

Пред крај синоћње расправе у Народној скупштини Републике Српске, Влада Републике Српске на челу с господином Букејловићем која је цијели дан одбијала да преузме водећу улогу у расправи, изненадно је окончала сваку дискусију бирајући пут изолације за Републику Српску, умјесто пута ка Европи за цијелу земљу.

Дакле, ко сноси главну одговорност за ову пропуштену прилику?

Опозиционе странке из РС углавном не. Оне су са опозицијом из Ф БиХ дале значајан допринос успјеху постигнутом на Влашићу, и до самог краја су јасно наводиле да ће дати подршку ако Влада буде предводила реформе.

Не – главна одговорност за ову ужасно протраћену прилику јасно и у потпуности лежи на Влади РС, а посебно на већинској владајућој странци, СДС-у.

Та одговорност мора имати и своју цијену.

Али, шта год да та цијена буде за политичаре, у наредним данима и седмицама, да ипак будемо јасни, највећу цијену ће платити – не политичари, него грађани БиХ, а посебно грађани РС.

Пут ка Европи ће за ову земљу остати затворен све док Влада Републике Српске не буде спремна, што се на крају мора догодити, да прихвати европске стандарде.

Можда то није посебно важно лидерима у РС-у, јер они имају плате и службене пасоше. Они су сретници. Они могу слободно путовати по Европи, за разлику од њихових бирача који сатима морају стајати у редовима за визе. Они имају редовне плате. За разлику од њихових бирача, од којих је превелик број без посла.

Али то је свакако важно грађанима којима су потребне међународне инвестиције за нова радна мјеста и којима су синоћ наде убијене.

Грађанима који хоће прилику да без визе путују по Европи, и који су то синоћ изгубили.

Грађанима који хоће да се придруже Србији и Црној Гори на путу ка Европи, и који су синоћ остављени иза њих.

И то ће свакако бити важно сваком грађанину у овој земљи који је јутрос одмах по буђењу спознао да се још једном странка коју је основао Радован Караџић показала неспособном да гледа у будућност, и да је још једном осујетила будућност цијеле земље.

Дакле, шта долази сад?

Да будем потпуно јасан. Ја не могу отклонити овај застој.

Европска комисија је, с правом, рекла да улазак у Европу значи да те активности треба да проведу политичари из БиХ, не Високи

представник.

БиХ и РС, односно њихови политичари, морају испунити стандарде.

Међутим, Европа неће чекати да они то ураде. Овај регион се неће кретати према Европи брзином најспоријег брода у конвоју.

Према томе, што дуже Караџићева странка и Влада РС предвођена СДС-ом буду блокирали реформу полиције, то ће БиХ више заостајати, не само за остатком овог региона него и остатком Европе.

Желим јасно рећи шта то значи тако да нема никаквог неспоразума.

БиХ је сада једина земља на подручју Западног Балкана која нема уговорни однос са Европском унијом, или не преговара о њему. Хрватска има. БЈРМ има. Албанија преговара о њему. Србија и Црна Гора само што нису почеле.

Али БиХ није изолирана и сама само унутар балканског региона. Захваљујући Влади РС, Босна и Херцеговина је сада практично једина земља од Атлантика до Црног мора, са изузетком Бјелорусије, која нема никакав правни аранжман са Европском унијом, нити остале бенефиције које такви аранжмани доносе у смислу трговине, у смислу посла, у смислу просперитета и сигурности.

Шта даље? Па, неке од посљедица ће услиједити брзо.

До тада, услови Европске комисије и даље стоје. Они се неће промијенити.

Ти услови ће и даље бити ту када се Влада РС и СДС врате за преговарачки сто, без обзира да ли ће до тога доћи наредне седмице, наредног мјесеца или наредне године.

Сада је на Влади РС да нађе излаз из овог ћорсокака, и то да га нађе врло брзо. Она мора прикупити храброст и вођство који

су синоћ тако спектакуларно изостали.

Укратко, она мора показати ЕУ и међународној заједници да ли је странка за Европу; или је, како се чини судећи према гласању од синоћ, странка за изолацију.

То је резултат синоћње одлуке власти РС.

Али, дозволите да врло јасно кажем: изабрати изолацију значи и платити цијену за њу.